

Atzinums

Finansējuma saņēmējs īsteno projektu (turpmāk – Projekts). Minētā Projekta ietvaros Finansējuma saņēmējs iepirkumu uzraudzības biroja (turpmāk – IUB) timeklvietnē un Elektronisko iepirkumu sistēmā (turpmāk – EIS) izsludināja iepirkumu Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 9. panta kārtībā (turpmāk – Iepirkums).

Iepirkuma rezultātā ar SIA (..) noslēgts līgums (turpmāk – Līgums).

Veicot Iepirkuma pārbaudi, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (turpmāk – Aģentūra) konstatēja PIL pārkāpumu, kas, ņemot vērā tā būtiskumu, uzskatāms par neatbilstību.

Saskaņā ar Iepirkuma nolikuma pielikuma Nr. 2 “Tehniskā specifikācija” 3.7. apakšpunktu, Finansējuma saņēmējs ir noteicis, ka: *“Visos objektos sistēmām paredzēt uzstādīt hibrīdtipa invertorus, paredzot sistēmas darbību arī elektroenerģijas tīkla atslēguma gadījumā”*. Iepirkuma nolikuma pielikuma Nr. 9 “Darbu apjomi” 1.2. apakšpunktā noteikts, ka: *“Saules elektrostacijas hibrīdtipa invertors ar starp fāzu automātisku regulēšanu ar minimālo jaudu 34kW. Invertora minimālā efektivitāte vismaz 98%. Invertora minimālais pieļaujamais garantijas ilgums vismaz 10 gadi. Pieļaujamais invertoru skaits objektā 1”*, savukārt 2.2. apakšpunktā: *“Saules elektrostacijas hibrīdtipa invertors ar starp fāzu automātisku regulēšanu ar minimālo jaudu 70kW. Invertora minimālā efektivitāte vismaz 98%. Invertora minimālais pieļaujamais garantijas ilgums vismaz 10 gadi. Pieļaujamais invertoru skaits objektā 1.”* No Finansējuma saņēmēja Iepirkuma dokumentācijas ir konstatējams, ka pretendentiem ir jāpiedāvā tieši hibrīdtipa invertori, kas nodrošina savu funkciju arī elektroenerģijas tīkla atslēguma situācijās.

Izvērtējot uzvarējušā pretendenta piedāvājumu, Aģentūra konstatēja, ka pretendents tehniskajā piedāvājumā norādījis invertoru (..) objektā (..), savukārt invertors (..) norādīts objektā (..). No pretendenta piedāvājumā iekļautās tehniskās dokumentācijas secināms, ka piedāvātie invertori ir “tīkla” invertori, proti, invertora deklarācijā produkts minēts kā (..), tāpat datu lapā (specifikācijā) tieši norādīts, ka invertors ir (..), kā arī uzsvērtā “*anti- islanding*” funkcija, kas nozīmē, ka invertors automātiski pārtrauc enerģijas padevi uz tīklu, tiklīdz pazūd vai kļūst neatbilstoši tīkla parametri (spriegums/frekvence). Minētā informācija iekļauta arī lietošanas instrukcijā, proti, norādīts, ka invertori ir FE tīklam pieslēgti, ka invertori pārveido līdzstrāvas enerģiju no FE virknes maiņstrāvas enerģijā un pēc tam atgriezeniski padod to elektrotīklam, kas ir piemērots lielai elektrostacijas tīklam pieslēgtai sistēmai.

Par minēto atkāpi pretendenta tehniskajā piedāvājumā no izvirzītajām tehniskās specifikācijas prasībām Finansējuma saņēmējam tika lūgts skaidrojums. Finansējuma saņēmējs norāda, ka: *“Atbilstoši nolikuma 1.10.5. punkta noteikumiem piedāvājums jāiesniedz latviešu valodā. Ja kāds no pieteikuma dokumentiem tiks iesniegts citā valodā, tad tam jāpievieno tulkojums latviešu valodā saskaņā ar Ministru kabineta 2000. gada 22. augusta noteikumiem Nr. 291 “Kārtība, kādā apliecināmi dokumentu tulkojumi valsts valodā”. Pretendents SIA (..) savā piedāvājumā iesniedza dokumentāciju, gan latviešu valodā, gan angļu valodā. Tā kā daži pielikumi, kas tika iesniegti angļu valodā un tiem netika pievienoti tulkojumi latviešu valodā, Iepirkumu Komisijas atzina šos pievienotos pielikumus par neatbilstošiem un tos nevērtēja. Iepirkumu Komisija vērtēja dokumentāciju, kas tika iesniegta latviešu valodā. Tāmē Pretendents norādīja cenu hibrīda inventoriem, tehniskā dokumentācijā, kas tika pievienota latviešu valodā atbilstoši tehniskai specifikācijai arī tika norādīti rādītāji, kas atbilst nolikumā izvirzītajām prasībām, līdz ar to Iepirkumu Komisijai nebija šaubu, ka Pretendents varētu iesniegt pretrunīgu informāciju angļiski, kas nesakrīt ar latvisko dokumentācijai.”*

Papildus minētajam aģentūra konstatēja, ka Līguma izpildes laikā tika noslēgta vienošanās Nr. 1, kuras ietvaros puses vienojas par invertora tipa maiņu no hibrīdinvertora uz tīkla invertoru. Par veiktajiem grozījumiem Finansējuma saņēmējs sniedzis skaidrojumus: *“[...] autoruzraudzības kārtībā tika pieņemts lēmums mainīt hibrīdinventoru uz tīkla inventoriem, jo objektā nav akumulatoru sistēmas (skat. Konstatācijas aktā). Grozījumi līguma ietvaros tika veikti saskaņā ar Līguma 5.3.1. un 5.10.1. punktiem, jo projekta realizācijas laikā tika veiktas tehnisko risinājumu izmaiņas. Un tā kā tīkla inventori var nodrošināt jaudu atbilstošu tehniskajai specifikācijai, tad Pasūtītājam nebija iebildumu invertoru maiņai. Skaidrojot radušos situāciju saistībā ar invertoru izvēli, vēlamies uzsvērt, ka mūsu prioritāte ir pilnā mērā sasniegt projektā solītos enerģijas ražošanas rādītājus. Sākotnējais projekta pieteikums un tajā ietvertie aprēķini tika balstīti uz energoauditu, kurā tika izmantoti augstas efektivitātes virknes invertori. Iepirkuma procesā mēs pieņemām lēmumu iekļaut prasību pēc hibrīda tipa invertoriem, vadoties pēc loģiskiem apsvērumiem par sistēmas nākotnes attīstību un iespēju vieglāk pievienot akumulatorus. Tomēr detalizētākas tehniskās izpētes procesā secinājām, ka hibrīda invertoru sarežģītākā uzbūve rada aptuveni 1–2% efektivitātes zudumu salīdzinājumā ar virknes tipa iekārtām. Vidēja mēroga ražošanas sistēmai tie ir aptuveni 1–2 MWh gadā, kas tiešā veidā apdraudētu projektā apsolīto rādītāju izpildi. Apzinoties, ka šobrīd svarīgāk ir nodrošināt maksimālo efektivitāti un precīzu solītā rezultāta sasniegšanu, nevis saglabāt teorētisku perspektīvu nākotnes uzlabojumiem, esam izvēlējušies atgriezties pie sākotnēji plānotā virknes invertoru risinājuma. Uzskatām, ka šīs izmaiņas ir kritiski nepieciešamas, lai mēs spētu godprātīgi izpildīt visas uzņemtās saistības un nodrošinātu projekta tehnisko mērķu sasniegšanu pilnā apmērā.”*

Saskaņā ar PIL 9. panta septīto daļu pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām iepirkuma komisija izvērtē iesniegtos piedāvājumus, veic pretendentu atlasu un izvēlas vienu vai vairākus piedāvājumus, ievērojot šā likuma 41. panta prasības. PIL 41. panta pirmajā daļā noteikts, ka pasūtītājs pārbauda piedāvājumu atbilstību iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām un izvēlas piedāvājumu vai piedāvājumus saskaņā ar noteiktajiem piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem. Saskaņā ar Iepirkuma nolikuma 4.7.1. apakšpunktu iepirkumu komisija novērtē pretendentu atlasu izturējušā pretendenta tehniskā piedāvājuma atbilstību konkursa nolikumā izvirzītajām prasībām. 4.7.2. apakšpunkts paredz, ka, ja tehniskais piedāvājums neatbilst konkursa nolikumā izvirzītajām prasību līmenim, iepirkumu komisija attiecīgo pretendentu izslēdz no turpmākās dalības konkursā un tā piedāvājumu tālāk nevērtē.

Izvērtējot pretendenta piedāvājumu kopsakarā ar Finansējuma saņēmēja skaidrojumu un Iepirkuma dokumentācijā minēto, Aģentūra nekonstatē apstākļus, kas liecinātu, ka pretendenta piedāvātie invertori uzskatāmi par atbilstošiem pasūtītāja definētajām prasībām. Hibrīdtipa invertori spēj darboties dažādos režīmos – tajos ietilpst arī akumulatora rezerves barošanas režīms, kas elektroapgādes pārtraukuma gadījumā nodrošina rezerves elektroapgādi. Savukārt tīkla invertori pēc savas funkcionalitātes no hibrīdtipa invertoriem atšķiras ar to, ka saules paneļu sistēma tiek savienota ar centrālo elektroapgādes tīklu un tīkla atslēguma gadījumā tas drošības nolūkos pārstāj darboties (*“anti-islanding”* funkcija). Hibrīdinvertors cita starpā apvieno gan tīklā pieslēgtā, gan no tīkla neatkarīgā invertora funkcijas.

No Finansējuma saņēmēja Iepirkumu dokumentācijas nav secināms, ka pretendenti bija tiesīgi piedāvāt tīkla invertorus. Tieši pretēji – EIS publicētajā atbildē uz pretendenta jautājumu Finansējuma saņēmējs ir uzsvēris, ka: *“Hibrīda tipa invertors ir paredzēts, lai nodrošinātu sistēmas darbību tīkla atslēguma gadījumā, lai saules ģenerācija turpinātu darbināt objektos esošās iekārtas, kad tas ir iespējams. Nepieciešamības gadījumā Pasūtītājs var sniegt detalizētu informāciju par*

sistēmas patēriņiem”. Minētais skaidri apliecina prasību piedāvāt hibrīda tipa invertoru, lai nodrošinātu iepirkuma priekšmetam nepieciešamo funkcionalitāti.

Finansējuma saņēmēja skaidrojums par to, ka piedāvājumam pievienotie dokumenti bija iesniegti bez tulkojuma latviešu valodā, pats par sevi nevar tikt uzskatīts par apstākli, kas faktiski pamatotu iepirkumu komisijas rīcību apstiprināt izvirzītajām prasībām neatbilstošu pretendentu. PIL 9. pantā izsludināto iepirkumu vērtē saskaņā ar PIL 41. pantā noteikto¹. Saskaņā ar PIL 41. panta sesto daļu, ja pasūtītājs konstatē, ka piedāvājumā ietvertā vai pretendenta iesniegtā informācija vai dokuments ir neskaidrs vai nepilnīgs, tas pieprasa, lai pretendents izskaidro vai papildina minēto informāciju vai dokumentu vai iesniedz trūkstošo dokumentu, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pretendentiem. Tā kā tehniskajā piedāvājumā jau sākotnēji bija iekļauta ražotāja dokumentācija, iepirkumu komisija bija tiesīga piedāvājumu vērtēšanas gaitā lūgt trūkstošos tulkojumus latviešu valodā, lai tiktu gūta pārliecība par piedāvāto iekārtu tehnisko atbilstību. Vienlaikus arī no pretendenta piedāvājumā iekļautās dokumentācijas latviešu valodā - invertora lietošanas instrukcijas - iepirkumu komisija varēja konstatēt, ka piedāvātie invertori ir tīkla invertori, kas, savukārt, neatbilst prasītajai hibrīdtipa invertoru funkcionalitātei.

Nolikums ir tiesību akts, uz kuru tiek balstīta iepirkuma procedūra un kurš līdztekus normatīvajam regulējumam reglamentē iepirkuma procedūras norisi. Tajā ietvertie noteikumi, tostarp kritēriji, kurus pasūtītājs vērtē, piešķirto līguma slēgšanas tiesības, ir saistoši arī pašam pasūtītājam piedāvājumu vērtēšanā.² Arī konkrētajā iepirkuma nolikuma 4.7. apakšpunktā ir noteikts, ka iepirkumu komisija vērtē pretendenta tehniskā piedāvājuma atbilstību prasībām un, gadījumā, ja konstatēta neatbilstība, komisija pretendentu izslēdz no turpmākās dalības iepirkumā.

Vispārīgi piedāvājuma neatbilstība neatkarīgi no tās būtiskuma ir pamats piedāvājuma tālākai nevērtēšanai. Turpinot vērtēt piedāvājumu, kurā pieļauta atšķirība no pasūtītāja prasībām ir šķietami neliela, tiek pārkāpts vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes princips. Ja arī citi pretendenti būtu zinājuši, ka var tikt piedāvātas no tehniskās specifikācijas atšķirīgas preces (proti, ja šāda iespēja būtu paredzēta iepirkuma procedūras dokumentācijā), to piedāvājums, iespējams, būtu citādāks, un tas savukārt varētu ietekmēt iepirkuma procedūras rezultātu.³ To, ka ar pasūtītāja rīcību ir pieļauta atšķirīga attieksme pret piegādātāju loku, papildus apstiprina apstāklis, ka pretendenta piedāvājums, kurš piedāvāja atbilstošus hibrīdinvertorus, ir par gandrīz (..) EUR dārgāks nekā uzvarējušā – neatbilstošā pretendenta piedāvājums, līdz ar to prasītais invertoru veids acīmredzami bija būtisks cenu noteicošs faktors, kas varēja ietekmēt cenu konkurenci.

Attiecībā uz veiktajiem Līguma grozījumiem, Aģentūra norāda, ka autoruzraudzības ietvaros pieņemtais lēmums mainīt tehnisko risinājumu, tostarp izvēlēties tīkla invertorus, ņemot vērā akumulatoru sistēmas neesamību un efektivitātes apsvērumus, pats par sevi neizslēdz pasūtītāja objektīvu vajadzību precizēt projekta īstenošanas risinājumus. Tomēr šādas izmaiņas nav izmantojamas kā pamats iepirkuma procedūras laikā pieļautās neatbilstības novēršanai vai sākotnēji neatbilstoša piedāvājuma atbilstības nodrošināšanai.

Aģentūra paskaidro, ka vienošanās Nr. 1 rezultātā ir panākta situācija, ka Līguma izpildes ietvaros tiek paredzēts tāds invertoru risinājums, kas pēc būtības atbilst uzvarējušā pretendenta piedāvātajam risinājumam, lai gan iepirkuma dokumentācijā tika noteikts hibrīdtipa invertors ar darbību elektronērijas tīkla atslēguma gadījumā. Līdz ar to Līguma grozījumi faktiski nevis novērš

¹ PIL 9. panta septītā daļa

² Augstākās tiesas 2012. gada 17. augusta lēmums lietā Nr. SKA-850/2012 (A420456612) 7. punkts

³ Senāta 2013. gada 18. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-772/2013 (A420377912) 6. punkts

sākotnējo neatbilstību, bet apstiprina, ka uzvarētāja piedāvājums sākotnēji nav atbildis iepirkuma nolikumā izvirzītajām tehniskajām prasībām.

Papildus norādāms, ka Finansējuma saņēmēja izvēle iepirkuma dokumentācijā prasīt hibrīdtipa invertorus bija daļa no konkurences nosacījumiem un varēja ietekmēt pretendentu tehniskos risinājumus un cenu veidošanu, tādēļ vēlāka faktiskā atteikšanās no prasītās funkcionalitātes Līguma izpildes laikā ietekmē vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem un nenovērš risku, ka iepirkuma rezultāts varēja būt citāds, ja jau iepirkuma stadijā būtu pieļauti tikla invertori.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas praksi, lai konstatētu pārkāpumu Regulas Nr. 1303/2013⁴ 2. panta 36. punkta izpratnē, jābūt izpildītiem trim nosacījumiem, proti, jābūt piemērojamo tiesību aktu pārkāpumam, ekonomikas dalībnieka darbībai vai bezdarbībai, kas ir šī pārkāpuma pamatā, un faktiskam vai iespējamam kaitējumam Savienības budžetam⁵. Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, Finansējuma saņēmēja iepirkumu komisijas darbībā, izvērtējot pretendentu piedāvājumus, konstatējams PIL 9. panta septītās daļas, 41. panta pirmās daļas un PIL 2.panta 2.punktā noteiktā principa par piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem pārkāpums, jo Finansējuma saņēmējs par iepirkuma uzvarētāju ir atzinis iepirkuma dokumentācijas prasībām neatbilstošu pretendenta piedāvājumu, kurš atbilstoši iepirkuma nolikuma prasībām bija jānoraida. Šāds pārkāpums ir uzskatāms par būtisku un tādu, kas rada vai var radīt kaitējumu Savienības budžetam,⁶ tāpēc **ir konstatējama neatbilstība**.

Saskaņā ar Ministru kabineta 19.12.2023. noteikumu Nr.802 “Neatbilstību konstatēšanas un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas kārtība Eiropas Savienības fondu īstenošanā 2021.–2027. gada plānošanas periodā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.802) 2.1.apakšpunktu neatbilstība ir jebkurš Latvijas Republikas vai Eiropas Savienības tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 24.06.2021. Regulas (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finanšiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (turpmāk – regula Nr. 2021/1060), 2. panta 31. punktam, proti, tiesību akta pārkāpums, kas noticis ekonomikas dalībnieka darbības vai bezdarbības dēļ un kas ietekmē vai varētu ietekmēt Savienības budžetu, prasot no minētā budžeta segt nepamatotus izdevumus. Saskaņā ar MK noteikumu Nr.802 8.punktu Sadarbības iestāde finanšu korekciju piemēro saskaņā ar vadošās iestādes izstrādātajām vadlīnijām par finanšu korekciju piemērošanu 2021.–2027.gada plānošanas periodam.

Konstatētā neatbilstība atbilst Finanšu ministrijas 27.03.2025. vadlīniju Nr.1.7 „Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu īstenošanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu un atgūšanu Eiropas Savienības fondu 2021.-2027.gada plānošanas periodā” (turpmāk – FM Vadlīnijas) **1.pielikuma 20.punktam “Atlases kritēriju (vai tehnisko specifikāciju) grozīšana pēc piedāvājumu atvēršanas vai arī to nepareiza piemērošana”**, kas paredz finanšu korekcijas piemērošanu 25%

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006

⁵ Sk. Eiropas Savienības Tiesas 2024.gada 4.oktobra spriedums lietā Nr. C-175/23, 23.punkts.

⁶ Sk. Eiropas Savienības Tiesas 2024.gada 4.oktobra spriedums lietā Nr. C-175/23, 38.punkts.

apmērā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, par konstatēto neatbilstību ir **piemērojama finanšu korekcija 25% apmērā** no Līguma vērtības (attiecināmajām izmaksām).